

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำการวิจัยเพื่อศึกษาถึงกระบวนการทำข่าวของเสียอเมริกา นอกจากจะเป็นการศึกษาถึงกระบวนการทำงานและความสามารถในการทำงานข่าวแล้ว ยังมีประเด็นของโครงสร้างขององค์กรสื่อเข้ามาเกี่ยวข้องอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากเสียอเมริกาเป็นองค์กรสื่อของรัฐที่ได้รับงบประมาณจากรัฐโดยตรงเพียงแหล่งเดียว โครงสร้างการบริหารงานในองค์กรจึงมีความเกี่ยวข้องกับนโยบายและธรรมเนียมการสื่อสารระดับชาติ ซึ่งอาจจะส่งผลถึงกระบวนการทำงานด้านข่าวได้ ดังนั้นการทำวิจัยเพื่อที่จะศึกษาในหัวข้อ “กระบวนการทำข่าวของเสียอเมริกาประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ในครั้งนี้ จึงจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เข้ามาประกอบการศึกษาวิจัย ทั้งในด้านของการจัดกระบวนการทำงานขององค์กรสื่อ, โครงสร้างการทำงานขององค์กรสื่อ, ปัจจัยที่เข้ามามีอิทธิพลในกระบวนการทำงาน, ความสามารถในการทำงานด้านข่าวขององค์กรสื่อ ที่จะสะท้อนออกมาให้เห็นจากผลงาน และ แนวคิดด้านบรรทัดฐานของสื่อมวลชนเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมไปถึงทฤษฎีการประเมินความสามารถในการทำงานของสื่อมวลชน เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการศึกษาอันจะทำให้สามารถแยกแยะประเด็นได้ชัดเจนและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกแนวคิดและทฤษฎีเพื่อประกอบการทำวิจัย โดยแบ่งเป็นกลุ่มตามลักษณะของการศึกษาได้ ดังนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งแนวคิด/ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 โครงสร้างและหน้าที่ของสื่อมวลชน

กลุ่มที่ 2 กระบวนการทำข่าวและปัจจัยที่เข้ามามีผลต่อกระบวนการทำข่าว

กลุ่มที่ 3 การประเมินการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน

กลุ่มที่ 1 โครงสร้างและหน้าที่ขององค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชน ประกอบด้วย

1.1 ทฤษฎีการทำงานขององค์กรสื่อมวลชน (Organization Theory)

1.2 ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของสื่อมวลชน (Structural and Functional Theory)

1.3 ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อมวลชน (Normative Theory)

โดยแนวคิดและทฤษฎีในกลุ่มนี้ผู้วิจัยนำมาใช้ประกอบการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 โดยแต่ละแนวคิดและทฤษฎีมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

1.1 ทฤษฎีการทำงานขององค์กรสื่อมวลชน (Organization Theory)

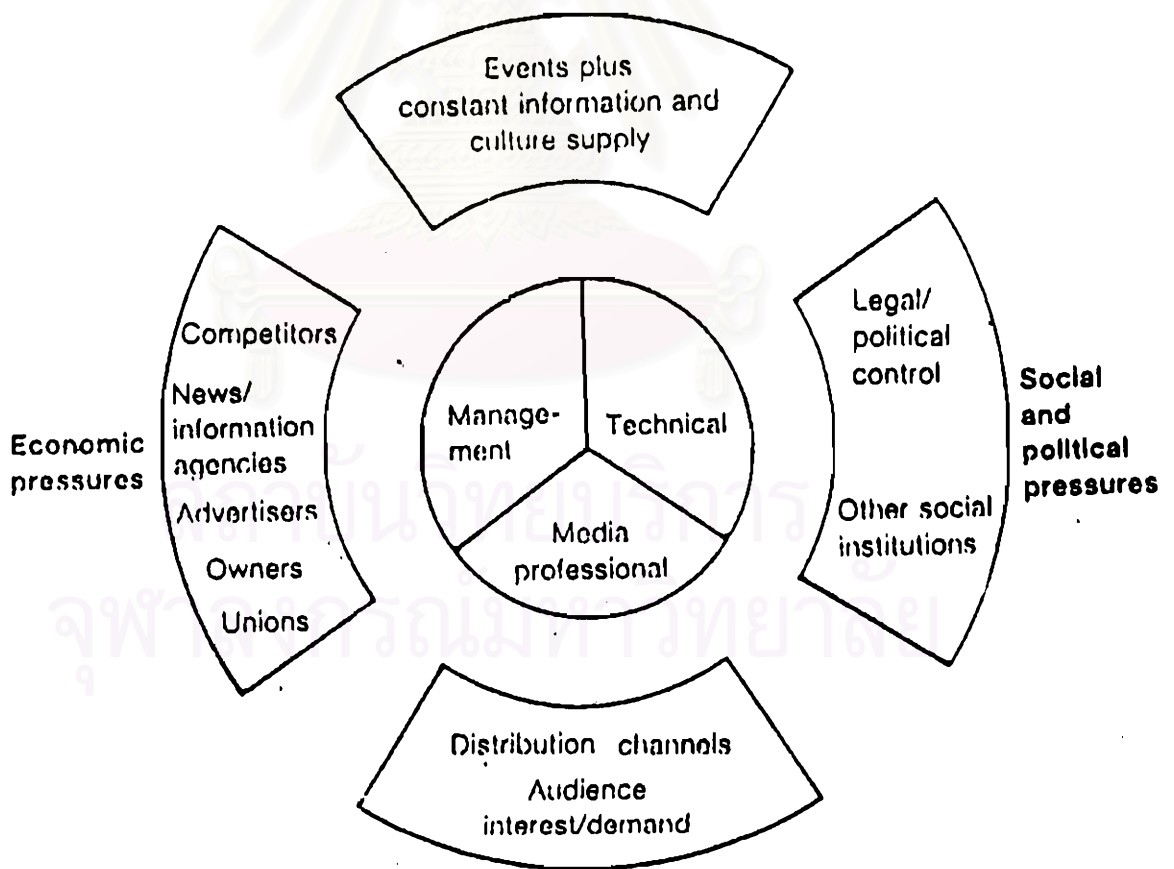
องค์กรสื่อมวลชนเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อผลิตงานด้านสื่อสารมวลชน จึงมีการจัดระบบการจัดการด้วยตนเอง มีความเป็นเอกเทศและมีเอกลักษณ์ในการจัดองค์กรเป็นรูปแบบเฉพาะตัว โดยมีปัจจัยของความแตกต่างมาจากประเภทของสื่อมวลชน, ลักษณะการเข้าถึงผู้รับสาร, การแลกเปลี่ยนเนื้อหาจากสื่อประเภทหนึ่งไปยังสื่ออีกประเภทหนึ่ง, จุดมุ่งหมายที่ต่างกัน ทั้งในแง่ของตัวสื่อมวลชนและแง่ของภารกิจ, กลุ่มผู้รับสารเป้าหมาย, ความสัมพันธ์ของสังคมที่มีต่อรัฐและพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ดังนั้นลักษณะการจัดองค์กรของสื่อจึงมีในหลายลักษณะตามปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น เช่น กระบวนการรวมตัวในแนวดิ่ง คือ การนำเอาหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ กันเข้ามารวมกันเข้าไว้ในองค์กรเดียวกัน, กระบวนการรวมตัวกันในแนวนอน โดยเฉพาะการเข้ามาเป็นเจ้าของสื่อมวลชนหลายสาขาแต่เพียงผู้เดียว และอีกหลายลักษณะที่มีความเกี่ยวข้อง อาทิ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนจำนวนมากที่ทำงานประจำ โดยไม่ใช่สื่อมวลชน คือนักประพันธ์, ผู้รับงานอิสระหรือสำนักข่าวต่างๆที่มีส่วนในการให้บริการทางด้านการข่าวแก่สื่อมวลชน ที่ทำให้เกิดรูปแบบต่างของการจัดองค์กรสื่อมวลชนขึ้น

เรื่องของสื่อมวลชนจึงถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนและมีปัจจัยต่างๆเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ปัญหาที่มักเกิดขึ้นก็คือ ความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับองค์กรเหล่านี้ ดังนั้นการที่จะเข้าใจกระบวนการทำงานขององค์กรสื่อมวลชนให้ได้อย่างชัดเจนนั้น จำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงตัวโครงสร้างขององค์กรสื่ออื่นนั้นๆ ก่อนว่า มีปัจจัยใดภายในและภายนอกประเภทใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงานของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของหน่วยงานที่เป็นเจ้าของงบประมาณจะมีอิทธิพลต่อการควบคุมการทำงานของสื่อหรือไม่, อิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมส่งผลอย่างไรต่อกระบวนการทำข่าว, ความต้องการในการเลือกเปิดรับสารของผู้รับสารมีส่วนกำหนดประเด็นข่าวหรือไม่ รวมถึงปัจจัยทางด้านการเมืองระหว่างประเทศเข้ามาเป็นตัวแปรของการทำงานในองค์กรสื่อหรือไม่ อย่างไร เพราะการที่เราถือว่าองค์กรสื่อเป็นองค์กรหนึ่งในสังคม ดังนั้นถ้าสิ่งแวดล้อมขององค์กรนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ก็จะมีผลกระทบต่อองค์กรสื่อไปด้วย

ตัวอย่างเช่น สถาบันทางการกระจายเสียง เช่น บีบีซี ตกอยู่ภายใต้แรงกดดันของข้อกำหนดในเรื่องของความเป็นกลางและความสมดุลย์ของข่าวสาร จุดมุ่งหมายหลักของเจ้าหน้าที่ระดับสูงทางด้านข่าวของ บีบีซีก็คือ “ยึดติดอยู่กับทางสายกลาง” (Kumer:1975) โดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางระกว่าผู้ขัดแย้งมากกว่าที่จะเป็นผู้เข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ปัญหาจึงมีอยู่ว่าการกระทำดังกล่าวนี้จะทำให้บีบีซี เข้าไปแสดงบทบาทของผู้ให้การสนับสนุนต่อการจัดระเบียบทางสังคมหรือไม่ ซึ่งจากตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่านโยบายในการจัดองค์กรของสื่อมวลชนของบีบีซี

นั้นขาดความชัดเจนและไม่มีกรอบการทำงานที่ชัดเจนพอ ผลจึงแสดงออกมาให้เห็นในขั้นตอนของกระบวนการทำข่าว

Dennis McQuail (1994: 185-199) ได้เสนอแนวคิดเรื่อง Media Organization in its context ได้กล่าวไว้ใน Mass Communication Theory: An Introduction ว่าการที่องค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชน ในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งของสังคม มีการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การผลิต การเผยแพร่ การผลิตซ้ำ ข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชน ด้วยเหตุนี้การปฏิบัติการของ องค์กรสื่อมวลชน จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ทางสังคม ซึ่งอาจเป็นแรงกดดันหรือมีผล ต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตนดำรงอยู่ด้วย เราจึงพบว่าสื่อมวลชนมี มิติของตัวเองทั้งในแง่ของระบบการจัดการ เวลาและสถานที่ พร้อมๆ กับถูกจำกัดภายใต้กรอบของ องค์กรและของสังคม จะเห็นได้ว่าองค์กรสื่อมวลชนถูกควบคุมภายใต้ระดับต่างๆ กัน การปฏิบัติ ภาระกิจจึงไม่สามารถทำได้ว่าเป็นอิสระร้อยเปอร์เซ็นต์ นั้นหมายถึงว่าต้องปฏิบัติการะกิจท่าม กลางปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังแบบจำลองนี้

แผนภูมิที่ 3 แสดงภาพขององค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชนภายใต้แรงกดดันทางสังคม

Breed (1955: 27,329-30) ได้วิเคราะห์ไว้ในการศึกษาเรื่อง Social Control in the Newsroom : A Function Analysis ไว้ว่า การแบ่งงานกันทำ โครงสร้างเป้าหมายและนโยบายขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ในการกำหนดกฎเกณฑ์ในการทำข่าวให้แก่สมาชิกปฏิบัติตาม และการควบคุมขององค์กรใดๆ เกิดขึ้นได้โดยผ่านกระบวนการสังคมประติของสมาชิกในองค์กรนั้นๆ ผู้สื่อข่าวในองค์กรเดียวกันจะใช้เกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกข่าวที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานในลักษณะที่เป็นงานประจำนั้น จะเป็นการเสริมแรงหรือตอกย้ำ โดยการควบคุมทางสังคมอันหมายรวมถึงทุกๆ พฤติกรรมที่สมาชิกได้แสดงให้ปัจเจกรู้ว่าพวกเขาทำผิดหรือถูก

Galtung and Ruge (1965: 64-91) ได้ศึกษาเรื่องกระแสการไหลของข่าวในประเทศยุโรปและวิเคราะห์โทรทัศน์ของประเทศสวีเดน ต่างเห็นพ้องต้องกันว่าเหตุการณ์ที่จะถูกคัดเลือกหรือหยิบยกมาเป็นข่าวได้จะต้องเป็นเรื่องของชาติหรือประเทศผู้นำ หรือเป็นเรื่องราวของบุคคลชั้นนำในสังคมรวมถึงเหตุการณ์ไม่ดีทั้งหลายที่ผู้คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ อาจกล่าวได้ว่าในสังคมที่ข่าวมีไว้สำหรับขาย เกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวจะได้รับอิทธิพลจากวัตถุประสงค์ในการขายและสิ่งที่คุณชมอยากรู้ก็จะถูกนำเสนอเป็นข่าว

Sigal (1973 : 7) อธิบายว่าผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าวและผู้บริหารมีส่วนในการตัดสินใจคัดเลือกข่าว โดยจะเป็นผู้กำหนดหรือหล่อหลอมเนื้อหาข่าว การพิจารณาคัดเลือกข่าวของพวกเขาเหล่านี้มิได้กระทำโดยลำพัง หากแต่กระทำร่วมกัน โดยคำนึงถึงคุณค่าที่องค์กรนั้นยึดถือปฏิบัติ

1.2 ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของสื่อมวลชน (Structural and Functional Theory)

ทฤษฎีนี้มองว่าสังคมถูกพิจารณาว่าเป็นระบบหนึ่งที่ส่วนต่างๆ หรือระบบย่อยมีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งสื่อมวลชนก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบด้วย ระบบย่อยๆ เหล่านี้แต่ละระบบจะช่วยกันผดุงรักษาระบบใหญ่เอาไว้ ในทฤษฎีนี้สื่อมวลชนถูกเน้นว่าเป็นตัวเชื่อมเพื่อทำให้เกิดการรวมตัวกันเข้าของทุกส่วนในสังคมเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม สื่อมวลชนพยายามที่จะตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกในสังคม ทั้งที่เป็นรายบุคคลและที่เป็นกลุ่มก้อนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ทฤษฎีนี้ยังมีแนวโน้มในแบบอนุรักษนิยมที่ต้องการให้สื่อมวลชนมีภารกิจในการผดุงรักษาสังคมมากกว่าที่จะเป็นตัวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม

Harold D. Lasswell (1974) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันได้เสนอว่า หน้าที่ของสื่อมวลชนมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. การเฝ้าติดตามสภาพแวดล้อม นั่นคือ มีหน้าที่เสนอข่าว
2. การประสานส่วนต่างๆ ของสังคม หรือการอธิบายความคิดเห็นต่าง ๆ
3. การถ่ายทอดวัฒนธรรม หรือการให้การศึกษาแก่ผู้รับสาร

นอกจากนี้ ชาร์ล อาร์ ไรท์ (Charles R. Wright) นักสังคมวิทยาได้เพิ่มหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้อีกประการหนึ่งคือ การให้ความบันเทิงใจ

1.3 ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อมวลชน (Normative Theory)

สื่อมวลชนถูกคาดหวังว่าจะทำหน้าที่อะไรให้กับสังคม ทั้งความเกี่ยวข้องของสื่อมวลชนกับผู้ที่อยู่เบื้องบนหรือโครงสร้างแห่งอำนาจเบื้องบนของสังคม และกับผู้รับสารจากสื่อมวลชน ทฤษฎีนี้จึงเกี่ยวเนื่องกับระเบียบ กฎเกณฑ์และการควบคุมสื่อมวลชนให้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่สังคมเป็นผู้กำหนด ทั้งนี้เพื่อทำประโยชน์ให้เกิดแก่สังคม โดยพยายามแสวงหาสิ่งต่างๆ มาเสนอแก่ผู้รับสาร ดังนั้นสิ่งที่ทฤษฎีบรรทัดฐานนิยมได้เอียงกันก็คือ ประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างและการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อ โดยเกี่ยวเนื่องกับประเด็นหลักดังต่อไปนี้คือ เสรีภาพ ความเสมอภาค ความหลากหลาย คุณภาพของข้อมูล ระเบียบทางสังคมและความร่วมมือ และระเบียบทางวัฒนธรรม

ทฤษฎีเหล่านี้มักมีความเกี่ยวข้องกับระบบการเมือง โดยเริ่มมีการศึกษากันมาตั้งแต่ปี 1956 โดย Siebert และคณะ ได้ทำการแบ่งทฤษฎีหนังสือพิมพ์ออกเป็นสี่กลุ่มซึ่งยังคงมีการใช้อยู่พร้อมกับเพิ่มขึ้นอีก 2 รูปแบบเพื่อแสดงให้เห็นว่าได้มีการพัฒนาความคิดดังกล่าวเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ ซึ่งเป็นประโยชน์กับการให้แนวทางสำหรับเป็นหลักการในการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนและการกำหนดนโยบายของสื่อมวลชนรวมทั้งเป็นการพยายามชี้ให้เห็นว่า การสื่อสารมวลชนของประเทศใด ย่อมจะต้องมีบทบาทหน้าที่ตามเงื่อนไขของการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ซึ่งทั้ง 4 ทฤษฎีที่กล่าวมานี้ ประกอบด้วย

1. ทฤษฎีอำนาจนิยม (Authoritarianism)

มักใช้กันอยู่ในประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบเผด็จการ เช่น สหภาพพม่า (Myanmar) สื่อมวลชนไม่มีอิสรภาพ ต้องอยู่ภายใต้การชี้นำ เสนอแนะของเจ้าหน้าที่รัฐบาล โดยที่สื่อมวลชนจะมีเสรีภาพมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับนโยบายยึดหยุ่นของรัฐบาลที่มักจะอ้างสถานการณ์เกี่ยวกับความมั่นคง ปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของสังคมมาเป็นเหตุผล ซึ่งบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในประเทศที่มีลักษณะดังกล่าวมีดังนี้คือ

- จะต้องไม่บ่อนทำลายรัฐบาลและองค์การของรัฐ
- จะต้องอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลและองค์การของรัฐ ส่งเสริม สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลที่กำลังทรงอำนาจและรับใช้รัฐ
- จะต้องไม่ทำลายค่านิยมทางศีลธรรมและการเมืองของคนส่วนใหญ่

2. ทฤษฎีเสรีนิยมหรืออิสราภาพนิยม (Liberalism)

ทฤษฎีนี้ถือกำเนิดขึ้นในประเทศอังกฤษซึ่งให้เห็นว่า บทบาทหน้าที่ของสื่อคือ เป็นเครื่องมือของบุคคลหรือปัจเจกชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี แม้ว่าความคิดเห็นเหล่านั้นจะเป็นการโจมตีวิพากษ์รัฐบาล เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพรรคการเมืองที่อยู่ในอำนาจก็ตาม ซึ่งถือเป็นการป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจการปกครองไปในทางที่ผิด ส่งเสริมเสรีภาพในด้านการค้าขายและถือว่าเสรีภาพเป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งของชีวิตมนุษย์ สำหรับแนวคิดนี้มีบทบาทหน้าที่ของสื่อ พอสรุปได้ดังนี้

- เป็นเครื่องมือแสดงความคิดเห็นของบุคคล
- เป็นเครื่องมือแสดงสัจจะของสังคม
- ควบคุมรัฐบาล เจ้าหน้าที่ของรัฐและพรรคการเมืองโดยการสอดส่องวิพากษ์วิจารณ์
- แจ้งข่าวสารให้ความบันเทิงและเพื่อการค้า

3. ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)

เป็นทฤษฎีที่ถือกำเนิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยนำแนวคิดมาจากทฤษฎีอิสราภาพนิยม ซึ่งให้เห็นว่า สื่อมวลชนต้องมีเสรีภาพตามแนวคิดของอิสราภาพนิยม แต่ขณะเดียวกันก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อควบคู่กันไปด้วย เกิดเป็นแนวคิดทางด้านเสรีนิยมอีกรูปแบบหนึ่งที่เรียกว่า Neo-liberalism โดยแนวคิดนี้เสรีภาพจะถูกจำกัดด้วยความรู้สึกรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพภายใต้จรรยาบรรณของสมาคมวิชาชีพและภายใต้การควบคุมของสถาบันรัฐที่เป็นอิสระไม่ขึ้นอยู่กับรัฐบาลหรือผู้หนึ่งผู้ใด โดยบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนตามแนวคิดนี้พัฒนามาจากทฤษฎีเสรีนิยมแบบดั้งเดิม แต่จะเน้นที่ความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อสังคมส่วนรวมอย่างแท้จริง โดยประกอบไปด้วย

- บทบาทในการให้บริการแก่ระบบการเมือง โดยการให้ข่าวสารและให้มีการอภิปรายโต้เถียงในเรื่องของส่วนรวมหรือกิจการสาธารณะ
- บทบาทในการส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตยและให้ความสว่างทางปัญญาแก่สาธารณชนเพื่อจะให้เกิดความสามารถในการปกครองตนเอง
- บทบาทในการพิทักษ์รักษาสิทธิของบุคคลโดยคอยเฝ้าดูรัฐบาล
- บทบาทในการให้บริการแก่ระบบเศรษฐกิจ โดยเน้นส่งเสริมผลประโยชน์ของผู้ซื้อ ผู้ขายสินค้าและบริการด้วยสื่อโฆษณา แต่รายได้จากการนี้จะต้องไม่บั่นทอนอิสรภาพของสื่อมวลชน

- บทบาทในการให้ความบันเทิงแก่สาธารณชน แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นความบันเทิงที่ดี มีคุณภาพ
- บทบาทในการที่จะหลีกเลี่ยง ไม่เสนอเนื้อหา เรื่องราวที่อาจนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม ความรุนแรง ความไม่สงบเรียบร้อยขงบ้านเมือง หรือการก้าวร้าวต่อชนกลุ่มน้อย
- บทบาทในการเป็นเครื่องสะท้อนความคิดเห็นที่แตกต่างกันรวมทั้งเปิดโอกาสให้ใช้สิทธิในการโต้ตอบ

4. ทฤษฎีเบ็ดเสร็จนิยม หรือแบบโซเวียต (Totalitarian)

ซึ่งมีความคิดเห็นที่เป็นรากฐานของทฤษฎีนี้ใน 5 ประการคือ

- สื่อมวลชนทั้งหมดจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของชนชั้นกรรมาชีพ (Working Class) หรือ พรรคคอมมิวนิสต์ เนื่องจากคนกลุ่มนี้เป็นผู้มีอำนาจปกครองในสังคมนิยมโซเวียต
- สังคมนี้อาจต้องมีชนชั้นเพราะฉะนั้นจึงไม่มีความขัดแย้งระหว่างชนชั้น สื่อมวลชนจึงไม่ควรที่จะมีรูปแบบโครงสร้างรองรับความขัดแย้งทางการเมือง
- สื่อมวลชนมีบทบาทในเชิงบวกในการสร้างสรรค์สังคม และการผลักดันส่งเสริมให้ไปสู่ระบอบคอมมิวนิสต์ โดยจะต้องระดมพลังไปสู่เป้าหมายทางสังคมและเศรษฐกิจที่ได้วางแผนไว้แล้ว
- การแปลความหมายของสื่อมวลชนโดยอาศัยบุคคลเป็นหลักถูกจำกัด รวมทั้งคุณค่าของความเป็นข่าวก็จะพิจารณาจากทัศนคติที่แตกต่างไปจากทฤษฎีเสรีนิยมอย่างสิ้นเชิง
- สื่อมวลชนจะต้องถูกควบคุมอย่างเบ็ดเสร็จภายใต้องค์กรของรัฐ

จากลักษณะดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า สื่อมวลชนจะกลายเป็นเครื่องมือของรัฐและพรรคโดยตรง แต่ขณะเดียวกันก็จะต้องมีการจัดระเบียบกันเองให้มีความรับผิดชอบ มีการพัฒนาและปฏิบัติตามแนวทางความประพฤติแห่งวิชาชีพ ซึ่งจะมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- สื่อมวลชนจะต้องตอบสนองผลประโยชน์ของชนชั้นกรรมาชีพ
- สื่อมวลชนจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในเชิงบวกต่อสังคม โดยการให้การศึกษาให้ข่าวสาร ให้การกระตุ้นเตือนและการระดมพลัง
- สื่อมวลชนจะต้องเสนอสังคมทัศน์และโลกทัศน์ที่สมบูรณ์และเที่ยงตรงตามหลักการของมาร์กซิสม์และเลนิน

- สื่อมวลชนจะต้องเป็นเครื่องมือของรัฐและพรรคในการเปิดเผยความเป็นจริงของเบื้องหลังการต่อสู้ของชนชั้น
- สื่อมวลชนจะต้องเป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อ ปกคลุม
- สื่อมวลชนจะต้องสนับสนุนความเคลื่อนไหวของฝ่ายหัวก้าวหน้าทั้งภายในและภายนอกประเทศ
- สื่อมวลชนจะต้องตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของประชาชนผู้รับสารภายในกรอบของสังคมนิยม

สำหรับอีก 2 ทฤษฎีที่แยกตัวออกมาในกลุ่มของทฤษฎีบรรทัดฐานของสื่อมวลชนนี้ได้แก่

5. ทฤษฎีสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา (Development Communication)

โดยมีหลักการที่สำคัญ ประกอบด้วย

- สื่อมวลชนควรยอมรับ และดำเนินงานด้านการพัฒนาในแนวนโยบายที่ชาติกำหนดไว้
- เสรีภาพของสื่อมวลชนควรถูกจำกัดตาม ความสำคัญทางเศรษฐกิจและความต้องการการพัฒนาของสังคม
- สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญแก่เนื้อหาที่เป็นวัฒนธรรมและภาษาของประเทศนั้นๆ
- สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญต่อข่าวและสาระที่เกี่ยวกับประเทศอื่นที่กำลังพัฒนา ซึ่งมีความใกล้ชิดกันทางภูมิศาสตร์ ทางวัฒนธรรมหรือในทางการเมือง
- สื่อมวลชนแขนงอื่นๆ จะต้องมีความรับผิดชอบและเสรีภาพในการเก็บรวบรวมข่าวสารและการเผยแพร่ข่าวสาร
- รัฐมีสิทธิเข้าแทรกแซงหรือจำกัดการดำเนินงานของสื่อมวลชน

6. ทฤษฎีสื่อมวลชนเชิงประชาธิปไตยแบบเข้ามามีส่วนร่วม (Democratic Participant)

ถือเป็นทฤษฎีที่มีการสนับสนุนรูปแบบใหม่ของสื่อมวลชน เหมาะสำหรับสังคมเสรีนิยมที่พัฒนามานานแล้ว โดยมีหลักสำคัญอยู่ที่ความต้องการ ความสนใจ และความทะเยอทะยานของผู้รับสารในสังคมการเมือง ดังนั้นจึงต้องการให้สื่อมวลชนมีขนาดเล็ก สนองต่อท้องถิ่น ไม่อยู่ในรูปของสถาบัน บทบาทของผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถแลกเปลี่ยน

กันได้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้รับสารเข้ามามีส่วนร่วมและเลือกเปิดรับได้ โดยจะมีลักษณะดังนี้

- ประชาชนมีสิทธิจะเข้าถึงตัวสื่อมวลชน และมีสิทธิในการได้รับบริการจากสื่อมวลชนตามความต้องการที่ตนเองเป็นผู้กำหนด
- องค์การสื่อมวลชนและเนื้อหาไม่ควรจะอยู่ภายใต้การควบคุมทางการเมือง และควบคุมจากหน่วยงานของรัฐ
- สื่อมวลชนควรมีอยู่เพื่อผู้รับสาร ไม่ใช่มีอยู่เพื่อองค์กรของสื่อมวลชนเอง หรือเพื่อผู้ประกอบการอาชีพนี้หรือเพื่อลูกค้าของสื่อมวลชน
- กลุ่มต่างๆ องค์กรต่างๆ และท้องถิ่นต่างๆ ควรมีสื่อมวลชนของตนเอง
- สื่อมวลชนที่มีขนาดเล็กสามารถมีปฏิกริยาถึงกันได้ และเปิดให้เข้ามามีส่วนร่วมได้ในลักษณะของการสื่อสารสองทาง
- ความต้องการทางสังคมบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน จะไม่ถูกแสดงออกมาอย่างเต็มที่

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีในกลุ่มโครงสร้างและหน้าที่ขององค์กรผู้ผลิตสื่อมวลชนนี้เพื่อทำการศึกษาโครงสร้างของเสียงอเมริกาในฐานะที่เป็นองค์กรสื่อที่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลสหรัฐโดยตรงและไม่มีรายได้สนับสนุนจากภาคเอกชน บทบาทและหน้าที่จะถูกครอบงำโดยนโยบายของรัฐบาลสหรัฐหรือไม่ และส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำข่าวอย่างไร และในฐานะที่เสียงอเมริกาเป็นองค์กรสื่อมวลชนประเภทหนึ่ง และยังเป็นสื่อมวลชนระหว่างประเทศอีกด้วยนั้น ได้มีการทำหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในสังคมทั่วโลก ซึ่งคือผู้รับฟังข่าวหรือไม่ อย่างไร หรือเป็นไปเพียงเพื่อตอบสนองความต้องการขององค์กรที่เป็นสื่อของรัฐเท่านั้น โดยมีบรรทัดฐานในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ เสรีภาพ ความเสมอภาค ความหลากหลาย คุณภาพของข้อมูล ระเบียบทางสังคม และระเบียบทางวัฒนธรรม ตามลักษณะบรรทัดฐานของสื่อมวลชนหรือไม่ ซึ่งจะทำให้มองเห็นแนวทางรวมทั้งจุดยืนในการทำงานของสื่อกระจายเสียงระหว่างประเทศ เช่น เสียงอเมริกาได้อย่างชัดเจน

กลุ่มที่ 2 กระบวนการทำข่าวและปัจจัยที่เข้ามามีผลต่อกระบวนการทำข่าว ประกอบด้วย

- 2.1 แนวคิดการวิเคราะห์กรอบ (Frame Analysis)
- 2.2 ทฤษฎีปัจจัยที่มีผลต่อเนื้อหาข่าว (Theories of News Content)
- 2.3 แนวคิดเรื่องผู้กรองสาร (Gatekeeper Approach)
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับข่าว
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สื่อข่าว

โดยแนวคิดและทฤษฎีในกลุ่มนี้ ผู้วิจัยนำมาใช้ประกอบการศึกษาวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1 และ 2 เช่นกัน โดยแต่ละแนวคิดและทฤษฎีมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์กรอบ (Frame Analysis)

Gaye Tuchman (1978) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Making News ว่าเขาได้นำแนวคิดของ Goffman Erving (1974) ที่ได้อธิบายไว้ในงานเรื่อง Frame Analysis มาอธิบายการปฏิบัติงานข่าวของสมาชิกในองค์กรว่า “frame” หรือ “กรอบ” คือ “หลักการ” หรือ “แนวทาง” ที่องค์กรกำหนดให้เป็นหลักในการทำงาน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานข่าวทุกคนจะต้องมีกรอบเพื่อเป็นหลักในการพิจารณา ตัดสินใจว่าเรื่องใดที่ถือเป็นเหตุการณ์สำคัญอันควรแก่การนำเสนอ ซึ่งถือเป็นการจัดการกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเจ้าหน้าที่ไม่ได้เข้าไปรับรู้ด้วยตัวเอง เพื่อสร้างให้เป็นเหตุการณ์ที่มีความหมายขึ้นมา

ส่วน “Strip” เป็น “แนวทาง” หรือ “หลักการ” ในการจัดการกับเหตุการณ์ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานข่าวแต่ละคน เพื่อสร้างให้เหตุการณ์นั้นเป็นข่าวขึ้นมา จึงอาจกล่าวได้ว่า “กรอบ” (frame) และ “แนวทาง” (strip) เป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระบบประสบการณ์และแปลความหมายของเหตุการณ์นั้นๆ ให้ผู้อื่นได้รับรู้ โดยมีหลักการและแนวทางขององค์กรเป็นกรอบกว้างๆ ทั่วไป ที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานข่าวในองค์กรทุกคนใช้ร่วมกัน และมีเจ้าหน้าที่แต่ละคนก็มีแนวทางในการปฏิบัติงานเป็นของตนเองด้วยแต่อิงอยู่กับกรอบขององค์กร

2.2 ทฤษฎีปัจจัยที่มีผลต่อเนื้อหาข่าว (Theories of News Content)

จากการศึกษาของ Pamela J. Shoemaker และ Stephen D. Reese (1996) เกี่ยวกับเนื้อหาที่นำเสนอโดยสื่อมวลชนทั้งส่วนที่เป็นข่าวและความบันเทิง (news and entertainment) ได้บอกว่าสื่อมวลชนไม่ได้เป็นกระแสดึงดูดความเป็นไปที่เกิดขึ้นในโลกอย่างง่าย ๆ ตรงไปตรงมา ถ้าหากเราได้ประจักษ์กับเหตุการณ์และได้อ่านเรื่องราวเรื่องเดียวกันนั้นผ่านทางสื่อมวลชน จะพบว่าไม่เหมือนกันทีเดียวนัก และนั่นเป็นผลมาจากกระบวนการผลิตของสื่อมวลชน เนื้อหาข่าวและความบันเทิงได้ถูกปรุงแต่งปรับรูปร่างหรือได้รับแรงจูงใจหลายๆ อย่างจนทำให้ออกมาเป็นเช่นนั้น แต่ก็มีบางครั้งที่ความเป็นจริงที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อตรงกับความเป็นจริงที่เราประสบ และแน่นอนบางครั้งก็แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยมักจะพบว่าข่าวเรื่องเดียวกันแต่ถูกนำเสนอในลักษณะแตกต่างกันไประหว่างสื่อมวลชนเองก็มี ดังนั้น Pamela J. Shoemaker และ Stephen D. Reese จึงได้นำเสนอความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเนื้อหา แยกแยะเป็นหัวข้อได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้ปฏิบัติงาน (Individual Media Workers)

- ตัวสื่อมวลชนที่จบการศึกษาทางด้านสื่อสารมวลชนจะผลิตเนื้อหาที่มีลักษณะต่างไปจากผู้ที่ยังจบมาทางศาสตร์ด้านอื่น นั่นหมายถึงประสบการณ์ด้านการศึกษาทางสื่อมวลชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความเป็นอาชีพผู้สื่อข่าว
- ผู้สื่อข่าวที่มีอำนาจในองค์กรมากเท่าใดก็จะใช้ภูมิหลังและบุคลิกภาพของผู้สื่อข่าวเองไปมีผลต่อเนื้อหา เว้นแต่ว่าเขาถูกสั่งมาให้ทำข่าวบนพื้นฐานทางด้านจริยธรรม
- ลักษณะทางด้านประชากรของผู้สื่อข่าวอาจจะส่งผลกระทบต่อเนื้อหาได้ โดยเฉพาะเมื่อเขาต้องเขียนเรื่องราวของคนในสังคมอื่นๆ ที่มีลักษณะทางด้านประชากรแตกต่างกันออกไป
- ทักษะจิตของผู้สื่อข่าวย่อมมีผลต่อเนื้อหา บางครั้งเขาอาจจะใช้ทัศนคติของเขาเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจมากกว่าที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กรเสียด้วยซ้ำ
- แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทความเป็นสื่อมวลชนก็ส่งผลกระทบต่อเนื้อหาเช่นกัน เช่นบทบาทการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสาร บทบาทในการถ่วงดุลของผู้ที่มีอำนาจในสังคม หรือบทบาทในการตีความของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2. ปัจจัยที่เกิดจากการปฏิบัติงานประจำ (Routines of Media Work)

- เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหมาะสมหรือสอดคล้องกับการทำงานของสื่อมวลชนมักจะได้รับการรายงานออกไป
- เหตุการณ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับนิยามของคุณค่าความเป็นข่าวขององค์กรมากเท่าไร ก็มี โอกาสที่จะได้รับการเผยแพร่มากเท่านั้นเมื่อเทียบกับเหตุการณ์ที่ถูกตีค่าความเป็นข่าวน้อยกว่า
- เรื่องราวที่เกิดขึ้นแล้วหรือกำลังจะเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมและมีความชัดเจน (Events) มักจะได้รับการทำเป็นข่าวมากกว่าเรื่องราวที่เป็นเพียงนามธรรมหรือยังไม่มีความชัดเจน (Issues)
- ความใกล้เคียงของเนื้อหาจะมีมากเมื่อเหตุการณ์นั้นได้รับการทำข่าวจากหลาย ๆ สื่อมวลชน อันเป็นลักษณะที่เรียกว่า PACK JOURNALISM ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการขบขันในเหตุการณ์นั้นๆ ระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเอง

- ยิ่งสื่อมวลชนได้อ่านเนื้อหาของกันและกันมากเท่าไร เนื้อหาต่อๆ มา ก็จะมี ความคล้ายคลึงกันมากขึ้นเท่านั้นในเรื่องเดียวกัน ที่เป็นเช่นนั้นเพราะจะทำให้ ตัวสื่อมวลชนเกิดความมั่นใจในสิ่งที่เขาตัดสินใจเขียนลงไปในเรื่องนั้นเอง
- บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ประสบความสำเร็จหรือมีอำนาจในสังคมมักจะถูกนำ เสนอในเนื้อหาที่เป็นด้านลบ

3. ปัจจัยของตัวองค์กรสื่อมวลชน (Organizational Influences)

- องค์กรที่มีความเป็นชนชั้นสูงมากเท่าไรก็มักจะมีพนักงานที่แปลกกว่าทั่วไป เพราะแนวโน้มในการจ้างงานคนในระดับสังคมเดียวกันมีมากกว่า
- จำนวนผลกำไรที่องค์กรต้องการได้มากเท่าไรก็ส่งผลกระทบต่อเนื้อหาด้วยเช่นกัน องค์กรที่มีผลกำไรคืออยู่แล้วมักจะเปิดโอกาสให้ความเป็นวิชาชีพสื่อมวลชนมีอิทธิพลเหนือปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ในทางตรงกันข้าม ถ้าองค์กรนั้นมี ผลกำไรที่ไม่ดีนักการทำงานของตัวสื่อมวลชนก็มักจะต้องคำนึงถึงปัจจัยทาง ด้านเศรษฐกิจมาเป็นหลักเหนือความเป็นวิชาชีพ
- องค์กรสื่อที่มีทีมบริหารระดับสูง (Upper-level) คือมีภูมิหลังที่เกี่ยวกับธุรกิจ ก็มักจะมีข้อคำนึงด้านเศรษฐกิจเป็นหลักหรืออยู่เหนือด้านความเป็นวิชาชีพ
- องค์กรสื่อที่มีทีมบริหารระดับกลาง (Middle-level) มักจะทำงานได้เข้ากับเป้าหมายขององค์กรดีกว่าองค์กรสื่อที่มีทีมบริหารระดับล่าง (Lower-level) นอกจากนี้ตัวบรรณาธิการที่ไวต่อความรู้สึกด้านปัจจัยทางด้านธุรกิจก็จะส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกันง่ายระหว่างตัวบรรณาธิการกับตัวผู้สื่อข่าวในเรื่องของทิศทางด้านเนื้อหาว่าควรจะเป็นเช่นไร
- ค่านิยมและทัศนคติของเจ้าของสื่อมวลชนอาจจะสะท้อนอยู่ไม่เพียงแต่ในบทความบรรณาธิการหรือบทความอื่นๆ แต่ยังปรากฏในเนื้อหาข่าวและสารคดีได้ด้วยเช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้นเจ้าของสื่อสามารถบิดเบือนเนื้อหาที่ทำโดยผู้สื่อข่าวได้ด้วยก่อนที่จะถูกนำไปเผยแพร่

4. ปัจจัยภายนอก (Extramedia Influences)

- แหล่งข่าวที่มีอำนาจบารมีทางการเมืองหรือเศรษฐกิจมากเท่าไร ก็จะส่งผลกระทบต่อเนื้อหาข่าวมากขึ้นเท่านั้น
- แหล่งข่าวที่เป็นทางการ เช่น ข้าราชการ ตำรวจ จะเป็นส่วนสำคัญในเนื้อหาที่ปรากฏ แต่ถ้าคิดเป็นสัดส่วนก็จะพบว่า แหล่งข่าวประเภทนี้จะปรากฏอยู่ใน

เนื้อหาของข่าวที่ยังไม่มีความชัดเจน (Issues) มากกว่าเนื้อหาที่มีความชัดเจน อยู่แล้ว (Events)

- ในวันที่ไม่ค่อยมีความเคลื่อนไหวอะไรเกิดขึ้นมากนัก แต่นักข่าวก็ยังคงต้อง รายงานข่าวด้วยจำนวนของข่าวที่กำหนดไว้แล้ว เพราะฉะนั้นเนื้อหาของข่าวก็ มักจะเป็นเรื่องราวที่มาจากการทำประชาสัมพันธ์เสียเป็นส่วนใหญ่
- ถ้าสื่อมวลชนที่เป็นผู้นำทางด้านความคิดเห็นเสนอเหตุการณ์ใด สื่อมวลชนราย อื่นๆ ก็มักจะทำข่าวในเรื่องนั้นๆ ตามมาเช่นกัน เช่น New York Times มักทำ หน้าที่เป็นผู้กำหนดประเด็นข่าว
- องค์กรสื่อใดที่แสดงตัวว่าทำหน้าที่เพื่อกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายหนึ่งๆ มาก เท่าใด เนื้อหาที่ปรากฏก็จะเป็นเรื่องราวที่มีผลประโยชน์หรือตรงตามความ สนใจของกลุ่มเป้าหมายนั้น
- ผู้สนับสนุนด้านโฆษณาให้กับองค์กรสื่อจะมีอิทธิพลต่อเนื้อหาที่ปรากฏออก มาในสื่อ ในแนวที่โน้มเอียงหรือมีปริมาณมากกว่าปกติ
- ถ้าสื่อมวลชนใดที่ไปวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลประเทศหนึ่งๆ มากเท่าใด รัฐบาล ประเทศนั้นก็มักจะพยายามเข้ามาควบคุมการทำงานขององค์กรสื่อมวลชนนั้น ด้วยอาจจะผ่านทางด้านการเงิน กฎหมาย ศาล ภาษี หรือแม้แต่การติดต่อโดยตรงระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับผู้จัดการขององค์กรสื่อ
- ถ้าองค์กรสื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชนมากเท่าใด รัฐก็จะจับตาหรือเฝ้า ติดตามดูการทำงานของสื่อชิ้นนั้นมากขึ้นด้วย
- องค์กรสื่อใดที่ทำข่าวครอบคลุมพื้นที่ทางภูมิศาสตร์กว้างมากเท่าใด เนื้อหา มักจะมีมาตรฐานมากขึ้นตามไปด้วย เพราะเนื้อหาต้องถูกทำให้กว้างเข้าไว้ เพื่อตอบสนองต่อผู้รับสารที่มีปริมาณมากและมีความสนใจที่แตกต่างกันออกไปด้วย

2.3 แนวคิดเรื่องผู้กรองสาร (Gatekeeper Approach)

แนวคิดเรื่องผู้กรองสารนี้ มาจากการสนใจศึกษาในประเด็นการไหลผ่านช่องทางต่างๆ ของข่าวสาร โดยมีนายทวารข่าวสารเป็นบุคคลที่มีหน้าที่ต้องตัดสินใจเลือกข่าวสารที่จะเผยแพร่ไป สู่ประชาชนว่าข่าวสารอย่างไรไม่ควรส่งไป และข่าวสารอย่างไรควรส่งไป จะส่งไปในทันทีทันใด หรือส่งไปช้าๆ และด้วยคุณสมบัติดังกล่าว นายทวารข่าวสารจึงมักเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือมากกว่าคนอื่น ๆ

ชรัมป์ (Schramm) กล่าวว่า Gatekeeper เป็นผู้มีสิทธิในการเปิดเผยหรือปิดบังข่าวสารที่จะส่งผ่านไปยังประชาชน เป็นเสมือนนายทวารของการรับข่าวสารของประชาชน

เคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) นักสังคมวิทยา เป็นคนแรกที่นำศัพท์คำนี้มาใช้อธิบายทางสื่อสารมวลชน โดยอธิบายว่า ในกระบวนการสื่อสารนั้นจะต้องมีการส่งข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสาร และในช่องทางนี้จะต้องมีผู้หนึ่งที่ทำหน้าที่ในการกั้นกรองข่าวสารและผู้กั้นกรองนี้คือ Gatekeeper

นายทวารข่าวสาร เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งของการสื่อสารสังคมในปัจจุบันเพราะมีหน้าที่สำคัญในการตรวจสอบและเฝ้าสังเกตความเป็นไปของสภาพแวดล้อมในสังคมและด้วยเหตุนี้ นักวิจัยสื่อสารมวลชนจึงมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจต่อการศึกษาเรื่องนายทวารข่าว ทั้งในช่องทางการสื่อสารเป็นทางการและไม่เป็นทางการ สำหรับการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ นายทวารข่าวสารคือ ศูนย์รวมของข่าวลือและเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสร้างเครือข่ายของการสื่อสารในสังคม ในช่องทางการสื่อสารแบบเป็นทางการ นายทวารข่าวสารคือ บรรณานักข่าว บรรณาธิการข่าว ที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คัดเลือก เรียบเรียงข่าวสาร เพื่อเสนอให้ประชาชนรับรู้ จึงมีฐานะที่จะ “ควบคุม” ข่าวสารต่างๆ ที่จะผ่านไปยังประชาชนทั่วไป โดยอาศัยวิธีการคัดเลือก เรียบเรียงข่าว ตลอดจนการผ่านขั้นตอนกระบวนการทางการผลิต รวมทั้งการกำหนดเวลาเสนอข่าวสาร และการลำดับความสำคัญของข่าวด้วย การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมของ Gatekeeper ส่วนมากเน้นที่การเลือกและคัดทอนข่าวสาร ซึ่งที่ผ่านมามักพบว่า บรรณาธิการและนักข่าวทั่วไปมีการเลือกเสนอข่าวสาร โดยไม่ได้คำนึงถึงผู้รับข่าวสารเท่าใดนัก

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับข่าว

คำจำกัดความ

ประเทศและแต่ละภูมิภาค ในขณะที่นักวิชาการด้านการสื่อสารมวลชนบางท่านก็ได้ให้ความหมายของคำว่า ข่าว ซึ่งยกมาเพียงบางส่วน ดังนี้

ยงยุทธ รัชศาสตร์ (2530: 5-7) ได้กล่าวว่าเมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2454 หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ คลอเลีย วีคลี่ (Collier's Weekly: 1911) ได้รายงานการสัมมนาเกี่ยวกับความหมายของข่าวไว้ดังนี้

ข่าว คือ คำบอกเล่าเรื่องราวซึ่งโดยปกติมักเป็นเรื่องใหม่ หรือเป็นเรื่องที่น่าสนใจ คำบอกเล่า คำเล่าลือ (ราชบัณฑิตยสถาน 2525: 140)

ข่าว คือ อะไรก็ตามที่ผู้ คนจำนวนมากให้ความสนใจในขณะที่นั้น และข่าวที่ตีนั้นจะต้อง เป็นข่าวที่ได้รับความสนใจจากคนจำนวนมาก (Willard G. Riever 1932: 30)

ข่าว คือ บางสิ่งหรือทุกสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับวิถีแห่งชีวิตและสิ่งต่างๆ ทั้งหลายที่นำออกมา เปิดเผยต่อสาธารณะ (The United Press Association)

ข่าว คือ เหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นและมีความสำคัญที่จะสร้างความสนใจให้แก่ผู้อ่านเป็น จำนวนมาก และข่าวที่สำคัญที่สุดคือ ข่าวที่สร้างความสนใจให้กับคนเป็นจำนวนมาก หรืออีกนัย หนึ่งก็คือ ข่าวสดที่มีคนเป็นจำนวนมากให้ความสนใจ (Ralph S. Izard 1973: 2-3)

ข่าว คือ การรายงานเหตุการณ์ที่ผู้คนให้ความสนใจในขณะที่ใดขณะหนึ่ง และข่าวที่ตีนั้นจะ ต้องเป็นข่าวซึ่งมีความสำคัญต่อผู้อ่านและผู้อ่านมีความสนใจเป็นอย่างมาก (ขงยุทธ รัชยาศรี: 8)

ข่าว คือ อะไรก็ตามที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพของประชาชน อะไรก็ตามที่เป็นที่น่าสนใจใน ปัจจุบันเกี่ยวกับการบอกเล่า กิจกรรม ความคิดเห็น การแสดงออก หรือพฤติกรรมส่วนตัว

ข่าว คือ ความถูกต้องและความทันต่อเวลาของสิ่งที่เกิดขึ้น การค้นพบสิ่งใหม่ ความคิด เห็นต่างๆ รวมทั้งเรื่องต่างๆ ที่สามารถจำแนกออกมาเสนอเพื่อความพอใจหรือเพื่อความสนใจของ ผู้อ่านได้

ข่าว คือ สิ่งที่ประชาชนกล่าวถึง สิ่งดังกล่าวยังได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้นเท่าไร ยิ่ง ทำให้ข่าวมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ในแง่คุณสมบัติของข่าว โดยทั่วไปจะมีลักษณะ 2 ประการที่แตกต่างกันคือ

- ข่าวที่เกิดขึ้นทันทีทันใด (Spontaneous News) เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับ ไฟไหม้ แผ่นดินไหว สงครามกลางเมือง อุบัติเหตุ การจับกุม เป็นต้น
- ข่าวที่มีการวางแผน (Planned News) เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่มีการจัดเตรียมและ วางแผนมาแล้วล่วงหน้า เช่น ข่าวการประชุม การประชุมแถลงข่าว การแสดง ซึ่งเหตุการณ์ เหล่านี้จะมีการจัดเตรียมโดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรผู้จัดทำข่าว ซึ่งเป็นที่มาของ แหล่งข่าว (ครุณี หิรัญรักษ์ 2529: 42-43)

นอกจากนี้ ดร. ธีรวิทย์ (การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น: 47-48) ยังได้ให้คำนิยามของ คุณสมบัติของข่าวที่ดีไว้ดังนี้

- ความถูกต้อง หมายถึง ความถูกต้องในการนำเสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยจะสามารถกระทำได้ด้วยการตรวจสอบให้แน่ก่อนที่จะนำเสนอทางสื่อมวลชน โดยเฉพาะข้อมูลที่ได้รับ รวมทั้งรายชื่อของบุคคล สถานที่ ตำแหน่ง เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงการใช้ภาษาและตัวสะกดที่ถูกต้อง
- ความสมคูลย์ ข่าวทุกข่าวจะต้องมีการเน้นหนักข้อเท็จจริงและความสมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุการณ์และได้รับรายละเอียดมากพอ ในการนำไปประกอบการพิจารณาหรือการตัดสินใจอย่างถูกต้องและอย่างเป็นธรรม
- ความเป็นกลางหรือความไม่เอาตัวไปพัวพัน ข่าวที่ดีจะต้องไม่มีการสอดแทรกหรือการ แสดงความคิดเห็นเข้าไว้ ต้องเป็นการรายงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียงหรือมีอคติ จากผู้เขียน
- ความกระชับรัดและชัดเจน ข่าวที่ดีจะต้องเป็นเขียนด้วยความชัดเจน ไม่กำกวม และเข้าใจง่าย

Ralp S. Izard (Reporting the citizens news : public affairs reporting in modern society :

16) ได้แบ่งข่าวออกเป็น 2 ระดับคือข่าวหนักและข่าวเบา โดยที่ข่าวหนัก (Hard news) หมายถึง ข่าวที่สร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับสังคม เช่น ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา เป็นข่าวที่เป็นเรื่อง เป็นราวแก่ผู้อ่านมากกว่าที่จะให้เฉพาะความรื่นรมย์ ส่วนข่าวเบา (Soft news) หมายถึง ข่าวที่เสนอ ให้ความสบายใจ ไม่ต้องคิดอะไรมาก ข่าวเบามีความสำคัญรองไปจากข่าวหนัก เช่น ข่าวสังคม ข่าวกิจกรรมสโมสร ตลอดจนข่าวบันเทิง

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สื่อข่าว

ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้มุมมองต่อคุณสมบัติของผู้สื่อข่าว ซึ่งถือเป็นบุคลากร หลักในการทำงานข่าวไว้ โดยผู้วิจัยขอยกมุมมองของนักวิชาการบางท่านมาเสนอ ดังนี้

พิศิษฐ ชวลาธวัช (2539: 43-48) กล่าวว่า ผู้สื่อข่าวควรมีคุณสมบัติพิเศษ ดังนี้

1. มิม โนคติ (Imagination) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจและความคิด และมีความเข้าใจในเหตุการณ์ สถานการณ์ของเรื่องราวทั้งหลายที่เกิดขึ้นเป็นข่าว รวมถึงความเคลื่อนไหว การกระทำ และอากัปกริยาของบุคคลในข่าว เพื่อเขียนหรือรายงานได้อย่างละเอียดถูกต้อง

2. มีความสนเท่ห์เป็นนิสัย (Curiosity) คือ ความเป็นผู้อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น ผู้สื่อข่าวควรมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น น่าสนใจไปเสียหมด และมักจะตั้งคำถามกับตนเองตลอดเวลา
3. จมูกต้องได้กลิ่นข่าวเสมอ (Nose for News) คือจมูกไวต่อข่าว ผู้สื่อข่าวต้องเป็นคนที่มีความไวต่อทุกเรื่อง ทุกข่าว รู้ได้ว่าอะไรเป็นข่าวและมีคุณค่าอย่างทันทีทันใด
4. คิดอย่างมีเหตุผล (Think Logically) ด้วยเวลาอันจำกัด ผู้สื่อข่าวต้องพยายามคิดคำนึงถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความรวดเร็ว คือ คิดเร็ว รอบด้าน และเจาะลึก แยกแยะข้อเท็จจริง เรื่องราว ตั้งคำถาม หาความจริง และเขียนข่าวอธิบายเรื่องที่อยู่ในกระแสความสนใจอย่างมีเหตุผลของเรื่อง
5. มีความรู้กว้างขวาง (Wide Range of Knowledge) ภารกิจของผู้สื่อข่าว คือ ต้อง เข้าใจทุกเรื่องที่เกิดขึ้น และสามารถเรียบเรียงข้อความเชื่อมโยงเรื่องราว อธิบายเรื่องราวต่างๆ ในเนื้อหาของข่าวได้ครบถ้วน

สุภา ศิริมานนท์ อดีต นักหนังสือพิมพ์อาวุโส (2536: 38-36) ได้แยกแยะคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์ที่ดีไว้ ดังนี้

1. มีความสนเท่ห์ (Curiosity)
2. มีจมูกสำหรับข่าว (A Nose for News)
3. มีมโนคติ (Imagination)
4. มีความรู้กว้างขวาง (Wide Range of Knowledge)
5. มีความคิดอย่างมีเหตุผล (Think Logically)
6. สามารถเขียนได้อย่างภาษาง่ายๆและถูกต้อง (Write Easily and Correctly)
7. รู้จักรับผิดชอบ (A Sense of Responsibility)
8. นิยมในความถูกต้อง (Accuracy)
9. สามารถทำงานได้รวดเร็ว (Work Rapidly)
10. มีความคิดริเริ่มและมีไหวพริบดี (Initiative and Resourcefulness)
11. มีความอดทน (Perseverance)
12. มีความสามารถในการสร้างและรักษาการติดต่อส่วนตัวกับบุคคลต่างๆได้ (Establish and Maintain Personal Contacts)
13. รู้จักเผชิญหน้ากับเหตุการณ์และมีความสุภาพอ่อนน้อม (Tact and Courtesy)

นอกจากนี้ยังมีคุณสมบัติทางด้านจริยธรรมของสื่อมวลชนที่เป็นส่วนสำคัญ โดยจริยธรรม หมายถึง ปรัชญาหรือระบบที่เกี่ยวเนื่องด้วยศีลธรรม เป็นหลักปฏิบัติสำหรับบุคคลในสังคมใด สังคมหนึ่ง หรือแขนงวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง แต่ทั้งนี้ทุกอย่างเป็นไปได้ด้วยความสมัครใจ ไม่มีการ บังคับหรือตราบทลงโทษเช่น กฎหมาย จริยธรรมนอกจากจะเป็นหลักประพฤติปฏิบัติของนักสื่อสารมวลชนแล้ว ยังเป็นเกราะของเสรีภาพเพราะจริยธรรมทำให้เกิดการยินยอมให้สื่อมวลชนมีเสรีภาพ จริยธรรมสร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้ออำนวยสังคมที่อุดมสติปัญญา พร้อมกับช่วยให้ผู้รับสารเรียนรู้และรับรู้ถึงความจำเป็นของความรับผิดชอบ ดังนั้นการนำเสนอเนื้อหาและวิธีการรายงานข่าวสู่สาธารณชนจะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดและปราศจากอคติใดๆ มิฉะนั้นแล้วข่าวสารที่ถูกรายงานผ่านสื่อไปนั้นจะก่อให้เกิดผลร้ายต่อสังคมอย่างยิ่งยวด ผู้สื่อข่าวจึงเป็นบุคคลแรกที่ต้องมีจริยธรรมไว้เป็นเข็มทิศเพื่อกำหนดทิศทางในการปฏิบัติการกิจ จริยธรรมของผู้สื่อข่าวจึงเป็นหลักปฏิบัติที่ค้ำจุนที่เกิดขึ้นจากจิตสำนึกของผู้สื่อข่าวที่มีหน้าที่ปฏิบัติการกิจด้วยการปลุกให้สังคมตื่นด้วยข่าวสารอยู่เสมอและรับผิดชอบต่อความซื่อตรงต่อภารกิจนั้น ในส่วนของแนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้สื่อข่าวนี้ อาจถือได้ว่าเป็นส่วนที่มีความคล้ายคลึงกับปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติงานในทฤษฎีปัจจัยที่มีผลต่อเนื้อหาข่าวเช่นกัน

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีในกลุ่มนี้มาศึกษาในส่วนของกระบวนการทำข่าวและปัจจัยที่เข้ามามีอิทธิพลในขั้นตอนต่างๆ ของการปฏิบัติงานจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาว่ากระบวนการทำงานข่าวของเสียของอเมริกาไม่ว่าจะเป็นตัวบุคลากรที่ทำงานข่าว เช่นผู้สื่อข่าวหลัก (Correspondent) ผู้สื่อข่าวอิสระ (Stringer) บรรณาธิการข่าว (News Editor) เนื้อหาของข่าว (News content) แนวทางการนำเสนอข่าว ฯลฯ เป็นไปตามกรอบ (frame) ที่เสียของอเมริกากำหนดไว้หรือไม่อย่างไร และแนวทาง (Strip) ในการปฏิบัติงานจริงในขั้นตอนต่างๆ ของผู้สื่อข่าวหลัก (Correspondent) ซึ่งถือว่ามีผลสำคัญ มีความเกี่ยวข้องกับการเป็นองค์กรสื่อกระจายเสียงระหว่างประเทศอย่างไรหรือไม่ ผู้สื่อข่าวให้ความสำคัญกับคุณค่าข่าวอย่างไร และข่าวของเสียของอเมริกาที่ถูกรายงานนั้นมีลักษณะเฉพาะหรือรูปแบบใด ในฐานะที่เป็นสื่อกระจายเสียงระหว่างประเทศ

กลุ่มที่ 3 ทฤษฎีการประเมินการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ประกอบด้วย

3.1 ทฤษฎีการประเมินความสามารถในการทำงานของสื่อมวลชน (Media Performance Assessment)

โดยแนวคิดและทฤษฎีในกลุ่มนี้ ผู้วิจัยนำมาใช้ประกอบการศึกษาวัตถุประสงค์ในข้อที่ 3 โดยมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

3.1 ทฤษฎีการประเมินความสามารถในการทำงานของสื่อมวลชน (Media Performance Assessment)

จากหนังสือ Communication Yearbook 14 (1990: 111-145) ได้กล่าวถึงการประเมินความสามารถในการทำงานของสื่อ ที่เขียนไว้โดย Denis McQual ว่า กรอบทัวๆ ไปในการประเมินความสามารถในการทำงานของสื่อ (Media Performance Assessment (MPA)) ถูกสร้างขึ้นภายใต้เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อมวลชนซึ่งประกอบไปด้วย ความเป็นอิสระ (Independence), ความหลากหลาย (Diversity), ความเป็นภาววิสัย (Objectivity), ความเป็นเอกภาพ (Solidarity) และคุณภาพทางวัฒนธรรม (Cultural quality) โดยที่สามารถเลือกระดับของการประเมินได้ 3 ระดับคือ

- ระดับ Macro เป็นการประเมินสื่อทั้งหมดที่มีอยู่ในสังคม
- ระดับ Meso เป็นการประเมินเลือกประเมินสื่อประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์
- ระดับ Micro เป็นการประเมินสื่อเฉพาะองค์กรใดองค์กรหนึ่งเท่านั้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่เนื้อหาเฉพาะกรณี เช่น การรณรงค์การเลือกตั้ง การประท้วงของสาธารณชนในการประเมินสื่อที่อาศัยหลักการพื้นฐาน 3 ประการที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อมวลชน ก็คือ

1. เสรีภาพ (Freedom) การศึกษาวิจัยในเรื่องเสรีภาพของสื่อได้มุ่งเน้นไปที่การปรากฏอยู่หรือไม่ปรากฏอยู่ของกฎข้อบังคับหรือปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดหรือมีผลกระทบต่อความเป็นเอกเทศขององค์กรสื่อมวลชน โดยที่ภายใต้เงื่อนไขของการมีเสรีภาพมักจะก่อให้เกิดความหลากหลายเกิดขึ้นตามมาด้วย แต่ในทางตรงกันข้ามอาจทำให้ความเสมอภาคลดน้อยลงไปด้วย

2. ความเสมอภาค (Equality) สามารถแยกแยะประเด็นย่อยออกไปได้อีก 3 ประการคือ

- การเข้าถึงสื่อมวลชน (Access)
- ความหลากหลายของรูปแบบและรายการ (Diversity)
- ความเป็นภาววิสัย (Objectivity)

โดยที่ Access เป็นเรื่องของการเข้าถึงหรือช่องทางเพื่อการสื่อสาร ในขณะที่ Diversity เป็นการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันของกลุ่มต่างๆ ในสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการที่สื่อให้ความสนใจต่อทุกกลุ่มในสังคม ในการที่จะลดช่องว่างหรือความไม่เท่าเทียมกันในสังคม สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นภาววิสัยนั้นเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการนำเสนอรายงานข่าวที่ต้องเป็นไปด้วยความถูกต้องเที่ยงตรง (Balance)

และการไม่เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (Impartiality) รวมถึงไม่นำเอาความคิดเห็นส่วนตัวมา
ปะปนด้วย

3. ความเป็นเอกภาพ (Solidarity) เป็นคุณเกณฑ์ที่แยกออกได้ 2 มุมมองคือ ประการแรก
เกี่ยวข้องการภาวะความลงรอยหรือไม่ลงรอยกันในอันที่จะก่อให้เกิดมาตรฐานทาง
จริยธรรม (Moral standards) อันถือได้ว่าเป็นการควบคุมทางสังคม นอกจากนี้ยังเกี่ยว
ข้องกับการสร้างความรู้สึกที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่ม ในสังคม สำหรับมุมมอง
ที่สองเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม (Culture) อันเป็นเรื่องของวิถีชีวิตความเป็นอยู่และแนว
ทางใหม่ๆ ที่สังคมสร้างขึ้น (Cultural artifacts)

จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าในการประเมินเนื้อหาข่าวนั้น ต้องนำเกณฑ์ในเรื่อง
ความเสมอภาคเข้ามาเป็นเกณฑ์หลักในการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวที่เลือกหยิบยกมาเป็นตัวอย่างใน
การทำวิจัยครั้งนี้ สำหรับเกณฑ์ในเรื่องของเสรีภาพ สามารถหยิบยกมาใช้อธิบายถึงความเอื้ออำนวย
หรือความเป็นอุปสรรคในกระบวนการทำงานของผู้สื่อข่าวได้เป็นอย่างดี สำหรับเกณฑ์ที่ว่าไว้ด้วย
เรื่องความเป็นเอกภาพนั้น ผู้วิจัยไม่ขอหยิบยกมาใช้เนื่องจากว่าในการทำการศึกษาครั้งนี้เป็นการ
ศึกษาในระดับ Micro เท่านั้น ไม่ได้ศึกษาในระดับ Meso เพื่อคุณภาพรวมขององค์กรทั้งหมด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวคิด 4 งานวิจัยดังต่อไปนี้

- 1.1 งานวิจัยเรื่อง “กระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7” โดยพรสุรีย์ ธนะศรีสีบวงศ์ (2535)
- 1.2 งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตรายการประเด็นข่าวเศรษฐกิจทางสถานี
โทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 โดยเน้นการศึกษาที่กระบวนการผลิตรายการ จับกระแส
เศรษฐกิจ” โดยอารยา จันทร์ปราบ (2538)
- 1.3 งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์กรอบของกระบวนการผลิตข่าวโทรทัศน์” โดย ชีรรัตน์
พันธ์วิ (2537)
- 1.4 งานวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังของนักสื่อสารมวลชน นักการเมือง และนักวิชาการต่อ
งานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์” โดย สุณันทา เคาไวยกุล (2539)

- 1.1 งานวิจัยเรื่อง “กระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก
ช่อง 7” โดย พรสุรีย์ ธนะศรีสีบวงศ์ (2537)

เป็นการศึกษาถึงกระบวนการทำข่าวในแต่ละขั้นตอนของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง
7 และปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการทำงานดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กระบวนการทำ

ข่าวนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวและภูมิหลังของนักข่าว, ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กร, ปัจจัยทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม

1.2 งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตรายการประเด็นข่าวเศรษฐกิจทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 โดยเน้นการศึกษาที่กระบวนการผลิตรายการ จักรเย็บผ้าเศรษฐกิจ” โดย อารยา จันทร์ปราบ

ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การผลิตรายการดังกล่าวมีผลกระทบมาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก โดยปัจจัยภายในได้แก่ ปัจจัยเรื่องนโยบายขององค์กรผู้ผลิตที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ รวมทั้งปัจจัยด้านความสามารถของผู้ผลิตรายการ ส่วนปัจจัยภายนอกได้แก่ แรงผลักดันทางการเมืองรวมถึง ความต้องการบริโภคข่าวสารเชิงเศรษฐกิจของประชาชน ซึ่งปัจจัยทั้งหมดนี้ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายตลอดจนวิธีการทำงานด้วยเช่นกัน

1.3 งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์กรอบของกระบวนการผลิตข่าวโทรทัศน์” โดย ชีรารัตน์ พันทวี (2537)

ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า โดยทั่วไปแล้ว การผลิตข่าวของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 แห่ง ดำเนินการอยู่ภายใต้กรอบการทำงานดังนี้คือ ระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ นโยบายสถานี ระบบบริหารและกฎระเบียบของสถานี จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และนโยบายแฝงขององค์กรผู้ควบคุมดูแล ทั้งนี้โดยมีการปรับเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขและสภาวะการณ์ทางการเมือง ซึ่งส่งผลให้เกิดแรงกดดันในส่วนของเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้ามามีส่วนร่วมกำกับดูแลนโยบายและภาวะการทำงานของผู้นำองค์กรด้านการผลิตข่าว

1.4 งานวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังของนักสื่อสารมวลชน นักการเมือง และนักวิชาการต่องานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์” โดยศุภันธา เคาไวยกุล

ที่เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตงานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์รวมทั้งศึกษาถึงความคาดหวังของบุคคลต่างๆ ภายใต้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลิตข่าวการเมืองทางโทรทัศน์ประกอบด้วย

1. โครงสร้างกรรมสิทธิ์การเป็นเจ้าของสื่อ
2. โครงสร้างการควบคุม
3. โครงสร้างการดำเนินการผลิต ซึ่งปัจจัยล้วนทั้งหมดส่งผลต่อการทำงานของสื่อมวลชนอย่างยิ่ง